

Sygn. akt V S 54/18

POSTANOWIENIE

Dnia 4 lutego 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Jadwiga Galas (spr.)

Sędziowie: SA Lucjan Modrzyk

SA Tomasz Pidzik

po rozpoznaniu w dniu 4 lutego 2019 r. w Katowicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi J. J.

przy udziale Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Okręgowego w(...) i Prezesa Sądu Rejonowego w (...)

o stwierdzenie przewlekłości postępowania przed Sądem Rejonowym w (...)o sygn. akt V GC 728/15 oraz przed Sądem Okręgowym w (...)o sygn. akt XIX Ga 1056/17 w trybie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r., poz. 75)

postanawia:

1. stwierdzić, iż w postępowaniu toczącym się przed Sądem Rejonowym w (...)w sprawie o sygn. akt V GC 728/15 nastąpiła przewlekłość postępowania;
2. przyznać skarżącej od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w (...)kwotę 2000 (dwa tysiące) złotych;
3. zwrócić skarżącej opłatę od skargi w kwocie 200 (dwieście) złotych;
4. oddalić skargę w pozostałym zakresie.

SSA Tomasz Pidzik SSA Jadwiga Galas SSA Lucjan Modrzyk

Sygn. akt V S 54/18

UZASADNIENIE

J. J. w skardze na przewlekłość postępowania wniesionej w toku postępowania, o którym mowa dalej, wniosła o:

1. stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie toczącej się pod sygnaturą akt V GC 728/15 Sądu Rejonowego w (...) oraz sygnaturą akt XIX Ga 1056/17 Sądu Okręgowego w (...),
2. zasądzenie na jej rzecz od Skarbu Państwa kwoty 10.000 zł za okres zwłoki w czynnościach w trybie przepisu art. 12 ust. 4 ww. ustawy,
3. zasądzenie na jej rzecz zwrotu kosztów niniejszego postępowania.

Z uzasadnienia skargi wynika, że skarżąca przewlekłości postępowania upatruje

przede wszystkim w tym, że w okresie półtora roku od wniesienia przez nią apelacji nie została ona dotychczas rozpoznana. Skarżąca podniosła, że pismem z dnia 7 marca 2017 r. złożyła apelację od wyroku Sądu Rejonowego w (...) z dnia 31 stycznia 2017 r. w sprawie o sygn. akt V GC 728/15, a akta z apelacją przesłane zostały do Sądu Okręgowego w (...) dopiero w dniu 2 października 2017 r. Z kolei termin rozprawy apelacyjnej wyznaczony również dopiero na dzień 8 listopada 2018 r. został odwołany bez wskazania nowej daty rozpoznania apelacji skarżącej.

Prezes Sądu Okręgowego w (...) wniósł o oddalenie skargi argumentując, że działania Sądu nie noszą znamion przewlekłości postępowania. Mając bowiem na względzie ilość spraw wpływających do Wydziału XIX Gospodarczego Odwoławczego i możliwe obciążenie sędziów ilością rozpraw, termin 8 listopada 2018 r. wyznaczony do rozpoznania sprawy zgodnie z kolejnością wpływu był najwcześniejszym możliwym terminem. Niemniej z uwagi na urlop okolicznościowy sędziego referenta i niemożliwość przejścia sprawy do referatu innego sędziego rozprawa wyznaczona na ten dzień została odwołana, a akta sprawy przekazane sędziemu referentowi celem wyznaczenia nowego terminu rozprawy. Z uwagi na usprawiedliwioną nieobecność sędziego referenta dotychczas nie został wyznaczony nowy termin rozprawy.

Prezes Sądu Rejonowego w (...) wniósł o oddalenie skargi podając, że istotnie okres od dnia doręczenia odpisu apelacji stronie przeciwnej do dnia wysłania akt do Sądu Okręgowego jest długi (ponad trzy miesiące), jednakże taki stan rzeczy został spowodowany przejściowymi trudnościami kadrowymi, jakie miały miejsce w Sekretariacie V Wydziału Gospodarczego w połowie 2017 roku, a które związane były ze zmianami na stanowiskach Kierownika Sekretariatu i jego zastępcy od czerwca 2017 roku, którzy musieli wdrożyć się do nowych obowiązków i uporządkować wiele spraw. Wydział borykał się z brakami kadrowymi, w związku z tym, że z jednej strony miały miejsce okres wakacyjny i tak sędziowie, jak i pracownicy korzystali z urlopów wypoczynkowych, a z drugiej strony nastąpiły długie absencje chorobowe pracowników.

Wniósł o nieuwzględnienie żądania zasądzenia od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w (...) kwoty pieniężnej, gdyż skarżąca nie wykazała istnienia poniesionej z tego tytułu tak dużej szkody, znacznie przewyższającej zasądzoną solidarnie od czterech pozwanych, w tym skarżącej, kwotę.

Rozpoznając skargę Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

skarga jest częściowo uzasadniona.

Niewątpliwe postępowanie w niniejszej sprawie toczy się dłużej, niż to jest konieczne dla prawidłowego wyjaśnienia wszystkich okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy.

Za takim stanowiskiem przemawia uporządkowany chronologicznie przebieg postępowania. Jak wynika z akt sprawy o sygn. V GC 728/15, XIX Ga 1056/17 pozew A. C. przeciwko A. S., K. S., J. J. i L. J. o zapłatę wpłynął do Sądu Rejonowego w (...)

w dniu 14 stycznia 2015 r. Nakazem zapłaty w wydanym w postępowaniu upominawczym

w dniu 23 kwietnia 2015 r. pod sygn. akt V GNc 72/15 Sąd uwzględnił powództwo nakazując pozwanym solidarnie zapłatę na rzecz powódki. Pozwani pismem z dnia 28 maja 2015 r. (data wpływu do Sądu 1 czerwca 2015 r.) wnieśli skutecznie sprzeciw od nakazu zapłaty. Zarządzeniem z dnia 3 czerwca 2015 r. Sąd wpisał sprawę na nowo pod sygn. akt V GC 728/15 i polecił doręczenie sprzeciwu stronie powodowej. Powódka w określonym terminie, pismem z dnia 6 lipca 2015 r. (data wpływu do Sądu 8 lipca 2015 r.) wniosła odpowiedź na doręczony jej sprzeciw pozwanych.

Kolejną czynnością podjętą w sprawie było zarządzenie z dnia 16 stycznia 2016 r.

o wyznaczeniu terminu rozprawy na dzień 17 maja 2016 r., zawiadomieniu stron o tym terminie, wezwaniu powódki do sprecyzowania powództwa z uwagi na zmianę przepisów

w zakresie odsetek, zwróceniu się o akta spraw do Sądu Rejonowego w (...), o co wnosili pozwani oraz podjęciu innych czynności. Zarządzenie to wykonano w dniu 22 lutego 2016 r.

W dniu 10 marca 2016 r. do akt wpłynęło pismo pozwanych z dnia 7 marca 2016 r. Doręczono je powódce, która ustosunkowała się co do jego treści pismem z dnia 7 kwietnia 2016 r., które następnie doręczono pozwanym, a którzy w piśmie z dnia 27 kwietnia 2016 r. złożyli na nie replikę.

Na rozprawie w dniu 17 maja 2016 r. Sąd po przesłuchaniu powódki i pozwanego odroczył rozprawę na dzień 11 października 2016 r. Ponownie zarządzono też zwrócenie się o akta do Sądu Rejonowego w (...).

Na rozprawie w dniu 11 października 2016 r. Sąd dopuścił dowody z przedłożonych do akt dokumentów oraz dowód z zeznań świadka, odroczył rozprawę na kolejny termin w dniu 31 stycznia 2017 r.

Na rozprawie w dniu 31 stycznia 2017 r. Sąd przesłuchał świadka, dopuścił kolejne dowody z dokumentów i zamknął rozprawę, po czym zamknął rozprawę i ogłosił wyrok.

Wniosek pozwanych o sporządzenie i doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem wpłynął do Sądu w dniu 2 lutego 2017 r. Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczono pełnomocnikowi pozwanych 23 lutego 2017 r., a 8 marca 2017 r. pozwani wnieśli apelację. Zarządzeniem z dnia 15 marca 2017 r. Sąd wezwał pozwanych do uzupełnienia braków formalnych apelacji poprzez uiszczenie brakującej części opłaty w terminie 7 dni pod rygorem jej odrzucenia. Wezwania do uzupełnienia braku formalnego doręczono wszystkim pozwanym w dniu 21 marca 2017 r., a brakująca część opłaty została przez nich uiszczona w dniu 22 marca 2017 r.

Kolejną czynnością podjętą w sprawie było zarządzenie sędziego z dnia 11 maja 2017 r., którym dokonano sprawdzenia braków formalnych, nakazano doręczyć powódce odpis apelacji, po czym przedłożyć przygotowane akta celem przedstawienia Sądowi Okręgowemu.

Powódce doręczono odpis apelacji, na którą powódka złożyła odpowiedź w dniu 3 czerwca 2017 r.

Akta z apelacją przedstawiono Sądowi Okręgowemu w (...) w dniu 6 października 2017 r., sprawę zarejestrowano pod sygn. akt XIX Ga 1056/17. Zarządzeniem z dnia 10 października 2017 r. Przewodniczący wydziału XIX Gospodarczo-Odwoławczego zarządził, że z uwagi na to, że najbliższy termin rozprawy wyznaczony w kolejności wpływu przypada na drugą połowę 2018 r. wstrzymane jest wyznaczenie terminu rozprawy.

Następnie, zarządzeniem z dnia 23 kwietnia 2018 r. wyznaczono termin rozprawy na dzień 8 listopada 2018 r., o czym zawiadomiono pełnomocników stron.

Zarządzeniem z dnia 7 listopada 2018 r. odwołano rozprawę wyznaczoną na 8 listopada 2018 r. z uwagi na nagłą okoliczność – urlop okolicznościowy sędziego referenta.

W dniu 5 grudnia 2018 r. przedstawiono akta sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Katowicach ze skargą pozwanej J. J. datowaną na dzień 19 listopada 2018 r. (data wpływu do Sądu – 27 listopada 2018 r.).

Stosownie do art. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych

okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego.

Niezależnie od zarzutów podnoszonych przez skarżącą, podkreślić również należy, że w sprawie, ocenie pod kątem przewlekłości podlega przebieg całego postępowania, od jego wszczęcia do prawomocnego zakończenia, niezależnie od tego, na jakim etapie postępowania skarga została wniesiona (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2013 r., III SPZP 1/13, OSNP 2013 nr 21-22, poz. 292; Palestra 2014 nr 10, s. 70, z glosą Z. Cichonia).

Analiza postępowania, przy uwzględnieniu kryteriów wymienionych w art. 2 ust. 2 powołanej ustawy prowadzi do wniosku, iż w toku postępowania przed Sądem Rejonowym w(...) w sprawie o sygn. akt V GC 728/15 doszło do uchybień prowadzących do naruszenia prawa skarżącej do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy i trwało ono dłużej niż to konieczne. W ocenie Sądu Apelacyjnego, o ile czynności Sądu Rejonowego do wpłynięcia w dniu 8 lipca 2015 r. odpowiedzi powódki na sprzeciw pozwanych podejmowane były terminowo i prawidłowo, to po tym czasie czynności podejmowane w tej sprawie należy ocenić jako sprzeczne z regułami właściwego postępowania. W okresie od 8 lipca 2015 r. do 16 stycznia 2016 r. Sąd Rejonowy nie podejmował żadnych czynności, przy czym nie istniały żadne obiektywne przeszkody uniemożliwiające podjęcie Sądowi czynności w terminie szybszym, aniżeli ponad sześć miesięcy od daty wpłynięcia ostatniego pisma strony. Niczym nieuzasadnione jest także wyznaczenie terminu rozprawy na dzień 17 maja 2016 r., a zatem po upływie 5 miesięcy od wydania zarządzenia w tym przedmiocie, jak też wyznaczenie kolejnego terminu rozprawy na dzień 11 października 2016 r., również odległego o 5 miesięcy od wydania zarządzenia w tym przedmiocie.

Bezczynność Sądu wystąpiła także w okresie od maja do października 2017 r., kiedy to apelacja pozwanych, po pozytywnej weryfikacji braków formalnych i uzyskaniu zwrotnego potwierdzenia odbioru jej przez powódkę, bez uzasadnionej przyczyny oczekiwała na przesłanie do Sądu Okręgowego z czteromiesięczną zwłoką.

W pozostałej części – co do postępowania apelacyjnego przed Sądem Okręgowym w (...) skarga podlegała oddaleniu.

Odległy termin rozprawy apelacyjnej nie wynikał z braku czynności tego Sądu, lecz istniejącej zaległości wynikającej z ilości wpływających spraw i trudności kadrowych. Odwołanie terminu rozprawy wyznaczonej na dzień 8 listopada 2018 r. było natomiast wywołane okolicznością nadzwyczajną, niezależną od Sądu Okręgowego.

Sąd Apelacyjny dostrzega, że każda sprawa dla strony jest najważniejsza, ale nie można abstrahować od realiów funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości w danym kraju i faktycznej wydolności tego systemu. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, wprawdzie okoliczności te co do zasady nie mogą być przyczyną uznania braku przewlekłości postępowania ale przyjmuje się, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można mówić w przypadku beczynności Sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/2018). Taka sytuacja w niniejszej sprawie nie nastąpiła.

Wobec powyższego należało przyznać skarżącej od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w (...) w (...) na podstawie art. 12 ust. 4 cyt. ustawy kwotę 2.000 złotych i na mocy art. 17 ust. 3 cyt. ustawy zwrócić skarżącej opłatę od wniosku – kwotę 200 złotych.

Orzekając wysokość odpowiedniej sumy pieniężnej Sąd Apelacyjny miał na uwadze zarówno samą dolegliwość spowodowaną dla strony opieszałością postępowania oraz to, że owa opieszałość została spowodowana jedynie przez działanie sądu rozpoznającego sprawę co do istoty. Suma pieniężna, o której mowa w art. 12 ustawy, nie pełni funkcji odszkodowawczej, a stanowić ma jedynie formę rekompensaty, zadośćuczynienia obejmującego wyłącznie straty moralne i ujemne dolegliwości związane z przeciągającym się postępowaniem sądowym bądź egzekucyjnym. Na wysokość należnego świadczenia kompensacyjnego z tytułu przewlekłości postępowania w sprawie nie ma wpływu wynik sprawy.

Dalej idąca skarga, a więc zgłoszone przez skarżącą żądanie zasądzenia kwoty ponad 2.000 zł podlegała oddaleniu, jako pozbawiona usprawiedliwionych podstaw.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji postanowienia na podstawie art. 12 ust. 2 cytowanej ustawy uwzględnił skargę i stwierdził przewlekłość postępowania przed Sądem Rejonowym w (...), na podstawie art. 12 ust. 4 cytowanej ustawy przyznał skarżącej kwotę 2.000 zł, na podstawie art. 12 ust 1 cytowanej ustawy oddalił skargę w pozostałym zakresie, a na podstawie art. 17 ust. 3 cytowanej ustawy zwrócił skarżącej opłatę od skargi w kwocie 200 zł.

SSA Tomasz Pidzik SSA Jadwiga Galas SSA Lucjan Modrzyk